

An abstract graphic consisting of a grid of blue squares of varying shades, from light to dark, arranged in a pattern that suggests a globe or a network. The grid is tilted and partially obscured by the text.

Sémantické aspekty katalogizace. V. Atributy

2013

PhDr. Jiří Stodola

Atributy

Atributy jsou vlastnosti entit, které slouží k jejich přesné identifikaci. Atributy jsou definovány jako logické objekty, nikoliv jako údaje (tj. instrumentální znaky). Ve FRBR jsou uváděny pouze atributy, které se objevují v samotném bibliografickém záznamu, nikoliv ty, které k entitách mohou být připojeny v autoritním záznamu (záznamu osob, korporací, předmětových hesel apod.), ze kterého se údaje přebírají do bibliografického záznamu.

Vnitřní a vnější atributy

Atributy můžeme rozdělit na vnitřní (spjaté s vnitřní strukturou entity) a vnější (ty jsou k entitě přidány z vnějšku). K vnitřním atributům patří například fyzická charakteristika dokumentu nebo údaje, které jsou obsaženy v dokumentu a jsou z něj do bibliografického záznamu přebírány. K vnějším atributům patří například identifikátory entity v katalogu nebo související informace. Ke stanovení vnitřních atributů obvykle stačí analýza samotné entity, ke stanovení vnějších atributů je často třeba vnějšího zdroje.

Počet údajů

Některé atributy může mít entita obsazeny pouze jedním údajem, některé atributy mohou být vyjádřeny více údaji - entita má více atributů daného druhu. Některé atributy se časem mohou měnit (například rozměr periodika, když se změní jeho formát).

Entity a atributy

Každá entita má definováno několik atributů. Některé platí pro danou entitu obecně, některé se vztahují k určitému podtypu entity.

Vztahy mezi entitami

- **Zatímco entity prvního typu mohou být subjektem i termínem vztahu, entity druhého a třetího typu v bibliografickém záznamu figurují na místě termínu vztahu (v databázi autorit je ovšem samozřejmě můžeme považovat za subjekty a entity prvního typu za termíny).**

Atributy díla

- **název díla**
- **forma díla**
- **datum díla**
- **jiná rozlišující vlastnost**
- **zamýšlené ukončení**
- **zamýšlené uživatelské určení**
- **souvislost s dílem**
- **obsazení (hudební dílo)**
- **číselné označení (hudební dílo)**
- **tónina (hudební dílo)**
- **souřadnice (kartografické dílo)**
- **ekvinokcium (kartografické dílo)**

Atributy díla

- **Název.** S dílem může být spojen jeden nebo více názvů. Pokud je jich více, katalogizační agentura vybírá jeden, který se potom stává unifikovaným názvem pro dané dílo v katalogu.
- **Forma.** Jde o formu obsahu díla (román, esej, symfonie, sonáta, mapa, kresba, fotografie).
- **Datum díla** je datum vytvoření daného díla. Pokud není známo považuje se za datum díla datum jeho prvního vydání.
- **Jiná rozlišující vlastnost** slouží k rozlišení dvou děl se stejným názvem. Může jít například o oblast vzniku.

Atributy Díla

- **Zamýšlené ukončení o dílu říká, zda bylo zamýšleno jako ukončené nebo bylo plánováno jeho pokračování.**
- **Zamýšlené uživatelské určení definuje třídu uživatelů, kterým bylo dílo určeno.**
- **Souvislost s dílem může být historická, sociální, intelektuální, umělecká apod.**
- **Obsazení se týká hudebního díla, tj. podtypu entity dílo. Sděluje pro jaký instrumentální či vokální prostředek provedení bylo dílo původně určeno.**

Atributy díla

- Číselné označení je údaj pořadového, opusového čísla či čísla tematického katalogu, které se týká hudebního díla.
- Tónina je řada tónových vztahů v tonální hudbě, která tvoří tonální centrum (např. D dur). Tónina sděluje, pro které tonální centrum bylo původně hudební dílo složeno.
- Souřadnice jsou údaje zeměpisné délky a šířky, které tvoří vnější rámeček kartografického dokumentu.
- Ekvinokcium je rok, který slouží jako výchozí bod pro mapu či model oblohy.

Atributy Vyjádření 1

- **název vyjádření**
- **forma vyjádření**
- **datum vyjádření**
- **jazyk vyjádření**
- **jiná rozlišující vlastnost**
- **rozšiřitelnost vyjádření**
- **možnost revize vyjádření**
- **rozsah vyjádření**
- **sumarizace obsahu**
- **souvislost s vyjádřením**

Atributy Vyjádření 2

- **kritická reakce na vyjádření**
- **uživatelská omezení k vyjádření**
- **označování posloupnosti (seriál)**
- **předpokládaná pravidelnost vydávání (seriál)**
- **předpokládaná četnost vydávání (seriál)**
- **typ partitury (hudebnina)**
- **obsazení (hudebnina nebo zvukový záznam)**
- **měřítko (kartografický obraz/objekt)**
- **kartografické zobrazení (kartografický obraz/objekt)**
- **znázorňovací technika (kartografický obraz/objekt)**

Atributy Vyjádření 3

- interpretace reliéfu (kartografický obraz/objekt)
- geodetické, souřadnicové a vertikální měření (kartografický obraz/objekt)
- záznamová technika (snímek dálkového průzkumu)
- speciální vlastnost (snímek dálkového průzkumu)
- technika (grafika nebo projekční grafický obraz)

Atributy Provedení 1

- **název provedení**
- **údaje o odpovědnosti**
- **označení vydání**
- **místo vydání/distribuce**
- **nakladatel/distributor**
- **datum vydání/distribuce**
- **výrobce**
- **údaje o edici**
- **forma nosiče**
- **rozsah nosiče**
- **materiál**
- **způsob záznamu**
- **rozměry nosiče**

Atributy Provedení 2

- **identifikátor provedení**
- **zdroj akvizice / oprávnění k přístupu**
- **údaje o dostupnosti**
- **omezení přístupu k provedení**
- **druh písma (tištěná kniha)**
- **velikost písma (tištěná kniha)**
- **foliace (kniha - starý tisk)**
- **kolace (kniha - starý tisk)**
- **status vydávání (seriál)**
- **číslování (seriál)**
- **rychlost přehrávání (zvukový záznam)**
- **šířka drážky (zvukový záznam)**
- **způsob drážkování (zvukový záznam)**

Atributy Provedení 3

- konfigurace pásku (zvukový záznam)
- způsob ozvučení (zvukový záznam)
- speciální přehrávací charakteristika (zvukový záznam)
- barva (obraz)
- faktor zmenšení (mikrodokument)
- polarita (mikrodokument, projekční grafika, film, videozáznam)
- generace (mikrodokument nebo projekční grafika, film, videozáznam)
- formát promítání (projekční grafika, film, videozáznam)
- požadavky na systém (elektronický zdroj)
- charakteristiky souboru (elektronický zdroj)
- způsob přístupu (dálkově přístupný elektronický zdroj)
- adresa pro přístup (dálkově přístupný elektronický zdroj)

Atributy Jednotky

- **identifikátor jednotky**
- **fingerprint**
- **původ jednotky**
- **značky/zápisy**
- **historie výstav**
- **stav jednotky**
- **historie ošetření**
- **plánované ošetření**
- **omezení přístupu k jednotce**

Atributy Entit 2

Atributy Osoby jsou:

- **jméno osoby**
- **data osoby**
- **titul osoby**
- **jiné označení spojené s osobou**

K atributům Korporace patří:

- **jméno korporace**
- **číslo spojené s korporací**
- **místo spojené s korporací**
- **datum spojené s korporací**
- **jiné označení spojené s korporací**

Atributy Entit 3

Atributy entit třetího typu tvoří termín (instrumentální znak), který označuje danou entitu. Jde tedy o

- **termín pro pojem**
- **termín pro objekt**
- **termín pro akci**
- **termín pro místo**